

העם כדורי צה"ל עזרו

כשעלו ברובאים של חיל-הרגלים בחשכת לילה על משלטי חוליקאת, לא כבשו רק משלם בודד בדרך לעזה. הם הבקיעו בכ"י דוגמה פרץ בחומת המזוהר השולט במצרים — ובשאר ארצות ערב — מזה דורי דורות. כמה חדשים לפני כן נחת גייס המשלוח המצרי בחופי עזה, כשבסחון עצמי עצום מפעם בלבו, בסחון שהמריץ את משלוחו אף להוציא בולים מיוחדים לזכר המאורע (ראה תמונה). בסחון זה לא היה בלתי מוצ' דק: הצבא המצרי היה צבא טוב, בעל סגל קצינים מוכשר, צבא שהצטיין בקרבות הג' נה (כיס פלוגיה) אם כי נכשל לחלוטין בקר' בות התקפה (משלט עיבויס).

אולם שום צבא מודרני אינו יכול לפעול כשעומדת מאחוריו חברה נחשלת, בה מד' כא ומגזל מיעוט קטן את עובד הארמה, ובה מנהלים כמה נסיכים ובאשאים תככים בלתי-רפוסקים אישי נגד רעהו על חשבון האר' מה. את זאת למד הצבא המצרי בלילה של חוליקאת.

הוא לא שכח את הלחץ.

החייבים זכרו לקח. כשחזרו הקצינים של גייס המשלוח המצרי למולדתם זכרו את הלחץ. בלבם החלה המהפכה הגדולה של המרחב, מהפכה שמטרתה נקבעו עלידי ההגיון ההיסטורי: שיחרור המרחב מעול זרים, ליכודו בברית-עמים ושבירת המשטר הפיאודלי בו.

היה זה רגע גדול לישראל. כשבאו אבות היישוב החדש לארץ הכריזו השכם והערב שהציונות תחולל מהפכה בין שכניה, תיצור משטר מתקדם ויחסי שלום במזרח התיכון כולה. לוא היתה המדינה החדשה הופכת בסיס ממשי לרעיונות אלה במרחב, היתה יכולה לשמש גורם יחיד בין הרי פקיסטאן עד חופי מרוקו המקשר את רעיון גירוש כל הזרים עם רעיון של קידמה סוציאלית.

אולם המדינה פנתה עורף למרחב למחרת יום שביתת-המסכה. היא לא הבינה שהייליה שלה פתחו במהפכה ערבית ששוב אין לה מעצור. היא לא הבינה שאם לא תכרות ברית עם מהפכה זו, תקום המהפכה נגדה לבלעה.

שני גבולות. השבוע צעדה המהפכה ה' ערבית את צעדה הגדול ביותר מזה דורות (ראה במרחב). לא היה זה מקרה שראש מ' פכה זו היה דווקא גנרל שהצטיין בחזית הארצישראלית, אדם שפוצע שלוש פעמים כמדוריהם של חיילי צה"ל.

בשתי מדינות ערב, על הגבול הצפוני ועל הגבול הדרומי של ישראל, שולטים עתה גנ' רלים מהפכניים, כשפניהם מופנים נגד ישר' ראל. ישראל לא ניסתה לשחות עם הזרם ה' מהפכני במרחב ולהשתלט עליו. עתה פועל הזרם נגדה.

המשק

ישראל אינה אידא

45 דקות ארך טכס החתימות על הסכם האשלג. יו"ר חברת האשלג הקודמת, הלורד גלנקורנר, לבוש פראק הדור ועונד פרפר

שחור על חולצתו הצהורה, חתם 208 פע' מים על 104 עמודי הדפוס (עם העתקה אחת) של הסכם האשלג, לפיו בטל ומבוטל הזכויון שהוענק עלידי ממשלת המנדט להמנדט משה נובומייסקי ושותפיו. גם המנהל החדש של החברה הישראלית, אלכסנדר זיפשיין, מי שהיה מנהל נמל תל-אביב, חתם 208 פע' מים. חתימות אלה שמו קץ למאמציו וללבי טיו של המהנדס העקשני מסיביר שהשקיע את כל שאיפותיו ואת 27 שנות חייו האחר' רונות במפעל הכביר. בכך הולאם למעשה, אם כי לא להלכה, אחד ממפעלי היסוד של הארץ.

ברון גרמני עזר. משה נובומייסקי נול' לד לפני 79 שנים בארץ הכפור הצפונית סיר, השתלם בהנדסת חימיה ברוסיה ובגר' מניה, התעניין במיוחד בהמצאות ובתגליות חימיות, וכשבדק בגיל 27 את התרכובת ה' חימית של מימי ים-המלח החליט: "זהו!" במוחו צץ הרעיון של הפיכת ים-המלח ל' מעיין אוצרות חיים.

נובומייסקי עלה ארצה, ניגש להפיכת רע' יונותיו לשפת-המעשה. הוא לא מצא מיד אוזן קשבת עד שגילה איש כספים גרמני נוצרי, התעניין במיוחד בהמצאות שהתלהב לרע' יונו והקציב לו 15 אלף ל"ש. בהשפעת מעשה הגרמני התלהבו גם היהודים וקרן-היסוד ולאחר מכן גם הקרן הקיימת, החליטו להש' תתף בכמה אלפי ל"ש. אחריהם באה החב' רה הכלכלית הישראלית בניו-יורק, התעשיין האמריקאי ישראל ברוידו והשופט העשיר יוליין מק.

השותפים פתחו במו"מ ממושך לקבלת הזכויון מאת ממשלת המנדט. העניינים היו יגיעים, מאחר שנמצא תובע זכות לזכויון, ה' מייגור הברטי טולוק. רק ב-1927 הסכימה הממשלה הבריטית להעניק את הזכויון לגר' בומייסקי, בתנאי שירכז את האמצעים הדר' רושים לניצול אוצרות ים-המלח. תוך שני תיים גויס סכום של 400 אלף ל"ש וב-1929 קיבלה החברה את הזכויון.

חמישה מנהלים ועוד שניים. כע' בור חמש שנים בלבד הגיעה החברה לרוח' חים ניכרים. יצאו האשלג גדל משנה לשנה עד כי תפס את המקום השני (אחרי פרייהדר) ביצוא הארצישראלי. אולם הדעה הכללית היתה שאפשר היה לעשות עוד יותר ולוא מוגעים מסחריים-בריטיים שעמדו על דרך הפיכת ים-המלח למכרה יהלומים. חברות אשלג בריטיות ראו בעין רעה את גידול ה' מפעל החדש בארץ החסות הרחוקה.

בימי מלחמת העצמאות נחרבו כל מיתקני המפעל בצפון ים-המלח וחלק מהמיתקנים בדרום. כל המאמצים לחדש את הפעולות עלו בתוהו. הוקמה ועדה בראשותו של אליעזר הופיין שהכינה דו"ח סורי, שהאשים בצורה שאינה משתמעת לשני פנים את ה' בריטים בהכשלה מכוננת של חידוש הפעור' לות בים-המלח. התוצאה: ממשלת ישראל ניגשה לפעולה.

היה קשה ביותר לבטל את הזכויון. לחברת האשלג הוגש מעין אולטימטום: גייסו את הסכומים הדרושים במטבע זה, חדשו את ה' עבודה והתחילו ביצוא! בגלל קירבת הג' בול עם הירדן והמרחק הגדול ממקום יישוב

(למרות כביש באר-שבץ—דום שסלילתו הור' לכת ונשלמת) לא התלהבו בעלי הון חוצ' לארציים לרעיון ומשה נובומייסקי חזר אר' צה במפח נפש. ממשלת ישראל הפעילה לחץ כפול, איימה בביטול הזכויון בגלל חוסר-מעשה, דרבנה את מנהלי החברה בהצעת סיוע של שניים וחצי מיליון דולאר מכספי המלוכה האמריקאי.

בול זכרון לפלישה המצרית לא לצבא, הכשולן

באין ברירה הסכימו המנהלים לשינוי ההס' כמ'. את החברה החדשה ינהלו חמישה מנה' לים מטעם ממשלת ישראל * ושני מנהלים של החברה הקודמת. הלורד גלנקורנר, שנבחר לאחד משני המני' הלים הזרים, הביע את שמחתו-תקוותו ש' ישראל אינה איראן ובה אין זורקים בעלי הון זרים החוזה. המנהל השני: ישראל ברוידו הניו-יורקי. משה נובומייסקי קיבל תואר מנהל-כבוד, המרחיק אותו למעשה, מכל עסקי חברת האשלג. זה היה השכר ל' איש שרק הודות למאמציו ולכשרונו היוצא מהכלל הפכה חברת האשלג מציאית.

מפלגות

פצצה קטנה ליגליית

לפני כמה חודשים נמסר למשה סנה כי בלב אנשי החטיבה לאחדות העבודה במפ"ם מרכסמת התקחה ליצור חזית מאוחדת של הקיבוץ-המאוחד והקיבוץ-הארצי נגדו. אולם סנה רק חייך לעצמו. נגד הפצצה של יצחק טבנקין וישראל גלילי היתה לו פצצה קטנה משלו. השבוע התפוצצה הפצצה, השמיעה בום גדול.

קרא יצחק בן-אהרן, איש קיבוץ גבעת חיים. באסיפה סגורה של לאחדות העבודה: סיעתו של סנה הקימה בקרב הקיבוץ המאו' חד מחתרת נגד רוב הקיבוץ התומך במי' עוט במפלגה.

הקרובים לעניין ידעו את הדבר לא מהש' בוע. כשהרים דוד ליבשיץ את נס המרד והקים את מפלגתו בישת-המזל, נמנעו חב' ריו לדעה, אנשי הקיבוץ-המאוחד מלהצטרף אליו מתוך חשש שהדבר יגרום לפילוג נוסף (ואחרון) בקיבוץ. כבר אז היה ברור כי חלק ניכר בקיבוץ המאוחד חדל לראות ב' יצחק טבנקין את הנהן הגדול, הצטרף ל' חזית סנה-יעיריפטיין.

מפתחות הממלכה. הדבר שגרם ל' התפוצצות הרוחות (ולכינוס האסיפה החדר' פה הסגורה של אנשי לאחדות העבודה) היה רצונו של הרוב במפלגה להכניס אליה חב' רים ערביים. אודהיה הערבים של מפ"ם מע' טים במספר וקולותיהם בבחירות האחרונ'

מנהל חברת הדשנים והחיימיקלים אלכ' סנדר גולדברג; יו"ר אנף המדע והפיתוח ה' סכני רב-אלוף יעקב דורי; מי שהיה מנהל נמל תל-אביב אלכסנדר זיפשיין; מנהל משרד הפיתוח פנחס ספיר ומנהלו המדעי של מכון ויצמן למדע, הפרופסור אהרון קצ'לסקי.

נות לא היו מספיקים אפילו להכניס לכנסת את נציגם, הצעיר החיפאי רוטסום בסטוני (שבנחר למעשה בקולות יהודיים). הסיבה העיקרית לכך היתה שהערבים התנגדו בתו' קף לחיות בגיטו משלהם. קשור למפלגה אך נפרד ממנה. הם הצטרפו למק"י, שקיבלה אותם כחברים שוויוזכויות.

אולם מאז החלה ברית-המועצות תומכת במאבק השחרור של מצרים הפך משה סנה קיצוני ועקבי יותר ויותר בשאלה הערבית, קירב אליו את רוטסום בסטוני. טען סנה: אחרי שהתנועה הציונית פנתה את מקומה למדינה ישראל, בה חיים שני לאומים, יש גם להפוך את המפלגה מייחודה יהודית ל' חידה הצמודה לארץ ("סרטיוראליט"). ואילו אנשי לאחדות העבודה, שהם יהודים לאר' מיים (ואנטי-ערבים למעשה), אמרו שלא יתכן ערבי-ציוני או מפלגה ציונית בעלת חברים ערבים.

תוצאת המאבק לא היתה מוטלת בספק. בעקביות של ברזל דוחף משה סנה את בן-אהרן וחבריו לפניה שלא תהיה ממנה נסיגה מלבד פרישה — פרישה שתשאיר את מפת-חות הממלכה בידי סנה. בניגוד לסיפור ה' תנכ"י אין הפעם סיכוי רב שדוד בן-אהרון יינצח את גלית-סנה.

הרעים

פלוגות מיבצע

ימים מעטים אחרי כינוס היסוד של חוגי הרעים (ראה רפורטגיה) התכנסו חמשה האנשים שהוטל עליהם לקבוע את דרך הפעור' לה ולתרגם לשפת המעשים את ההחלטות. הבעיה הראשונה היתה הקשה ביותר. קרוב ל-500 איש מילאו את השאלונים הא' רוכים של החוגים, מאות (ואולי אלפים) נוספים מוכנים, כנראה, להצטרף. כיצד מאר' גנים המון רב כזה ומפעילים אותו בתפ' קידים של התנדבות?

התשובה שנתקבלה: יש להקדיש את שלושת החודשים הראשונים לתהליך של גי' בוש קאדרים של מדריכים עתידיים. ומדריך אינו רק איש החברה המסכים לרעיונות ההת' נדבות, מדריך הוא האיש המראה מופת אישי.

קבעה ההנהגה: כל צעיר וצעירה המבקש להצטרף לחוגים שבלב זה יצטרך להיכנס לשתי מסגרות: עליו להיות חבר במסגרת הסגל, שיתגבש במתנות ובמסעות תכופים, יגבש את רוחו סביב למטרות. ועליו להת' נדב באותה שעה גם לפלוגת-מיבצע (פל"ם), שתתקסק בפעולות בעלות חשיבות לאומית, תדרוש ממנו קרבנות, תעמיד אותו במיבחן המעשה. פלוגות-המיבצע הראשונות: פל"ם למעברות, פל"ם למלחמה במותרות, פל"ם להתרועעות בניעותיה, ופלוגות נוספות שתוקמנה ע"י ההנהגה לפי צרכי השעה.

יחד עם זאת נתקבלה החלטה רבת מע' מעות: אדם השייך למפלגה או לתנועת נוער' פוליטית אינו יכול להיות חבר בחוגים. מכונת-ההסיוור כבר החלה פועלת.

משפט

פירוש יבש של תקנות

כשקיבל עמירם חרלף הצעיר (25) לפני שנה וחצי את רשיון עורר-הדין שלו לא הס' תפק בפתיחת משרדו החיפאי, פתח משרד' משנה בעפולה. הצדקת הסניף: אין עורכי-דין מרבים לבקר בעיירה היוזעאלית. השבוע הוכיח חרלף שוב את התועלת שבסניף ה' עפולאי: הוא חלק, בעזרת החוק ונאום סיי' כום תוקפני, נהג כפר-תבורי מסיכוויביש של שלילת רשויותיו (נהיגה ומכונית) ל' חודש ימים, לפחות. כי זה היה העונש האר' טומאטי לו היה צפוי נהג. דב בוכבינדר, שנתסס בנסיעה ביום אסור (שבת) ושהיה מוכן להודות.

הספרים לא הועילו. כשתפתח רגלו של בוכבינדר בבוקר אותו יום שבת ועספה גוון ארגמני וחמומו עלה לכדי 39 מעלות, חשה אשתו לרופא כפר-תבור. אולם הרופא היה בחופש וממלא מקומו הקרוב (מרחק 10 ק"מ) נמצא בקיבוץ עין-זורי. כיוון שעין-זור חסרה טלפון, כפר-תבור חסר אמבולנס והמכונית היחידה בכפר שהותרה לנסיעת שבת חסרה מהכפר קיבל בוכבינדר החלטה נועזת: הוא קם ונסע לרופא.

הרופא נדהם קבע את התפיתה כשושנת יריחו, חבש את הרגל, רשם את הרפואות ומסר לנהג שהפר את איסור הנסיעה בשבת אישור על מחלתו. כאשר נעצר בוכבינדר, כעבור רבע שעה, עליו ממשר שוטרים ליד כפר-תבור לא הועילו הסבריו ורשויו' חיו נשללו ממנו.

העניין לא נגמר. אחר דרישת בין ה'

